

Et enda bedre Bergen

Bergen Høyres program 2027-2031

Førsteutkast, 21. november 2027

Et enda bedre Bergen

Bergen skal være en by i vekst. For det er gjennom vekst og verdiskaping vi legger grunnlaget for et enda bedre Bergen. En by med gode skoler, trygge nabolag, et rikt kultur- og fritidstilbud og en eldreomsorg som gir alle en verdig alderdom.

Høyre har ambisjoner for Bergen. Vi tror på menneskene som bor her, på bedriftene som skaper verdier, og på mulighetene som ligger foran oss.

Bergen skal være en by der flere får muligheten til å eie sin egen bolig, der næringslivet kan skape nye arbeidsplasser, og der vi bygger infrastrukturen som trengs for å utvikle byen og regionen videre.

Men dette kommer ikke av seg selv. Det krever politisk vilje til å prioritere, ansvarlig økonomisk styring og evne til å gjennomføre. Vi må skape mer, før vi kan dele mer. Og vi må sørge for at kommunen bruker innbyggernes penger klokt.

Vi vil bygge videre på arbeidet vi har startet, ta nye grep og skape resultater som merkes i bergensernes hverdag. Sammen skal vi gjøre Bergen til en enda bedre by å bo i.

Innholdsfortegnelse

14 Et enda bedre Bergen 2
15 Frihet, ansvar og mangfold for alle bergensere 5
16 En god oppvekst varer hele livet 7
17 Mangfold, lek og utvikling i barnehagen 7
18 Kunnskap, trygghet og mestring i Bergensskolen 8
19 Språkstøtte i den ordinære klassen 10
20 Kompetanse for fremtiden – realfagsløft i skolen 11
21 En trygg skolehverdag 11
22 Flere skal være klare for videregående skole 12
23 Studentbyen Bergen 12
24 God helse - omsorg og trygghet for alle 13
25 Kvinnehelse 14
26 Raskere og bedre hjelp til unge som sliter 15
27 En god by å bli eldre i 15
28 Folkehelse 17
29 Rask hjelp når livet er tøft 17
30 Omsorg for mennesker med rusavhengighet 18
31 En trygg oppvekst 19
32 Mennesker med nedsatte funksjonsevner 20
33 Inkludering gjennom arbeid, selvstendighet og fellesskap 21
34 Arbeid og språkopplæring skal gå hånd i hånd 21
35 Boligsosial politikk som gir flere muligheter 22
36 Et enda bedre Bergen for næringsliv og verdiskapning 23
37 Bergen er Vestlandets motor for verdiskaping 24
38 Reiseliv, handel, servering og uteliv 25
39 En effektiv kommune som bruker konkurranse 27
40 Byutvikling - en by med rom til alle 28
41 En by i vekst - alle som vil skal kunne bo i Bergen 28
42 Infrastruktur som binder oss sammen 30
43 Den blågrønne byen Bergen 32
44 Høyre tar vare på naturen og livsgrunnlaget vårt 32
45 Høyre vil redusere utslipp 33

46 Kultur, idrett og frivillighet 35
47 Kultur 35
48 Kunst og talentutvikling 36
49 Kulturarenaer - scener, øvingsrom og konsertsaler 37
50 Kultur i byrommet og kulturarven 38
51 Idrettsbyen 38
52 Gode rammevilkår for idretten og frivilligheten 39
53 Anleggsutvikling og arealer 39
54 Frivillighet 40
55 Samfunnssikkerhet og totalberedskap 41
56 Beredskap for et trusselbilde i stadig endring 42
57 Trygghet for alle 43

Frihet, ansvar og mangfold for alle bergensere

Høyres formålsparagraf: *Høyre vil føre en konservativ fremskrittspolitikk, bygget på det kristne kulturgrunnlag, rettsstaten og folkestyret, for å fremme personlig frihet og sosialt ansvar, medbestemmelse og eiendomsrett, og et forpliktende nasjonalt og internasjonalt samarbeid.*

Høyre tror på enkeltmennesket. Alle mennesker har rett og ansvar til å forme sine liv på den måten de selv ønsker. I Bergen bor det nesten 300 000 unike mennesker som har til felles at de har valgt å bo i Vestlandets hovedstad. Summen av valgene menneskene i Bergen tar hver eneste dag gjør byen vår til mulighetenes og fellesskapets by. Politikere skal ikke vedta mer enn nødvendig fra bystyresalen, men det som er nødvendig skal vi vedta på best mulig måte for flest mulig. Det skal være grenser for politikk og den politikken som vedtas skal være basert på kunnskap.

Høyre mener at det er vår plikt å ta vare på det som er bygget opp gjennom generasjoner. Norge er mer enn en geografisk plassering; vi deler verdier og normer. Gjennom tradisjon er disse blitt foredlet og overlevert til oss. Tradisjon gir tilhørighet, bringer folk nærmere hverandre og hindrer utenforskap.

Bergen er en by i verden. Vår identitet som handels- og sjøfartsby er bygget opp gjennom århundrer, vi er et skapende folk og vi griper mulighetene som byr seg. Bergen skal være en god by å skape verdier i og en åpen havn å eksportere fra. Vi skal være en by hvor det er lett å få en meningsfull jobb, en by hvor de gode ideene får blomstre - en by av og for mennesker. Alle trenger en meningsfull hverdag med et trygt sted å bo, en sikker jobb å gå til og en ambisiøs skole for våre barn og unge.

For Høyre er det i menneskene mulighetene ligger. Tusenvis av frivillige krefter drar sammen i idretten, foreningslivet og studentlivet. Frivillige går natteravn, blander saft og tar vare på naturen vår - hver uke hele året. Frivilligheten gir samhold og bekjemper ensomhet og utenforskap. Vi takker alle som stiller opp for andre og vi vil legge til rette slik at dere slipper å bruke tiden deres på skjemaer og telefonkøer.

Høyre mener det er vår plikt å ta vare på og utvikle samfunnet vårt for fremtidige generasjoner. Vi vil forandre for å bevare. Bergens historiske arv og nåtid, fra Bryggen til buekorpsene, fra Byfjellene til Akvariet, fra Edvard Grieg til Kygo, bygger sterke bånd mellom generasjonene og gir bergenserne stolthet og identitet. Vi må verne om det vi har arvet slik at de som kommer etter oss kan få muligheter og tilhørighet slik vi selv fikk fra generasjonene før oss.

Vi har alle et ansvar for å ta vare på og beskytte verdier knyttet til menneskeverdet, demokratiet og rettsstaten. Vi har et ansvar for å beskytte naturen, klimaet og miljøet i samspill med den private eiendomsretten og verdiskapingen. Rettsstaten skal ivareta enkeltmenneskets og mindretallets rettigheter og sikre grunnleggende friheter og menneskerettigheter som religionsfrihet, ytringsfrihet, privatliv, privat eiendomsrett og likhet for loven.

Norge utvikles nedenfra. Familien er den naturlige og grunnleggende hjørnestein i samfunnet og har krav på samfunnets beskyttelse. Kommunene er del av grunnmuren i vårt styresett. Det er i lokalsamfunnene folk går på skole, får helsehjelp og lever livene sine. Mennesker i hele landet skal ha tilgang på likeverdige og gode tjenester. Bergen trenger samme økonomiske forutsetninger som andre deler av landet for å kunne løse velferdsoppgavene. Et sterkt lokaldemokrati betyr at makt og ansvar skal ligge så nærme innbyggerne som mulig, og lokale folkevalgte skal ha reell frihet til å prioritere og fatte beslutninger ut fra lokale behov.

I Høyres Bergen skal det være muligheter for alle og alle som trenger det skal få en ny sjanse til et bedre liv. Alle barn skal vokse opp i trygge omgivelser med barnehager og skoler som løfter hvert enkelt barn. Ungdommene skal inkluderes i et samfunn bygget på mangfold, frihet og ansvar. Målet vårt er at alle skal kunne lese, skrive og regne når de er ferdige med grunnskolen, alle skal få den hjelpen de trenger når de voksne svikter og alle skal få leve så fullverdige liv som mulig. Vi skal gi alle barn og unge den beste bagasjen for å leve gode liv som voksne.

En god oppvekst varer hele livet

Bergen Høyre vil gi alle barn og unge muligheten til å lykkes og få en best mulig start på livet. Barn skal føle seg trygge, kjenner tilhørighet og ha arenaer hvor de opplever mestring. En god oppvekst varer livet ut, og er noe av det viktigste vi kan gjøre for å ta vare på enkeltmenneskene.

Alle barn har ulike behov. Høyre er opptatt av å sikre at alle elever får tilpasset undervisning i grunnskolen. Vi erkjenner at skolehverdagen er krevende for lærerne, og vil styrke laget rundt dem. Slik utvikler vi skolen til det beste for hver enkelt elev. Om en elev trenger mer utfordring skal de få det, og trenger en annen mer oppfølging skal ressursene være der. Barnehagene og skolene skal være steder barna våre får oppleve ekte mestring i hverdagen - det er nøkkelen til god trivsel og læring.

Innsatsen med å forebygge utenforskap må begynne allerede i barnehagen og fortsette gjennom grunnskolen. Barnehagens viktige rolle for barnas grunnleggende sosiale samspill og språkutvikling skal videreutvikles. Vi har ingen unge å miste til utenforskap og alle fortjener de beste forutsetninger for et godt liv.

Mangfold, lek og utvikling i barnehagen

Barnehagen skal være en arena der barn får mulighet til å være barn, lære sosialt samspill gjennom leken og et sted de kan stimulere sin naturlige nysgjerrighet. Høyre heier på mangfoldet av tilbud i barnehagesektoren, og synes det er positivt at det eksisterer både kommunale, ideelle og private barnehager - slik skal det fortsette å være. Dette gir valgfrihet til foreldre og er en drivkraft for å finne nye måter å løse barnehagens oppgaver på.

Barnehagene skal være en god arbeidsplass. De ansatte i barnehagen er forutsetningen for at barna skal få den barnehagehverdagen vi så gjerne vil gi dem. Trygge voksne gir trygge barn.

Bergen Høyre vil:

- Sikre tilstrekkelig antall pedagoger i barnehagene for å ivareta et godt faglig tilbud som fremmer kunnskap og læring
- Tilby ufaglærte barnehagemedarbeidere kompetanseheving integrert i arbeidet
- Sikre reell økonomisk likebehandling mellom offentlige, private og ideelle

barnehager

- Forenkle opptakssystemet hos barnehagene
- Jobbe for å redusere sykefraværet og sikre et godt arbeidsmiljø
- Tilby ledelsesutdanning til styrere og pedagogiske ledere
- Åpne for forsøk med større variasjon i barnehagenes åpningstider, for eksempel rettet mot yrkesgrupper som jobber skift
- Fremme barnehagen som arena for god norskopplæring og inkludering. Målet er at alle barn skal kunne norsk når de begynner på skolen
- Gi økonomisk støtte til tilbud om *Åpen barnehage*
- Sikre at ansatte i barnehager har tilstrekkelig og godt arbeidstøy
- Sikre en bærekraftig barnehagestruktur med robuste fagmiljø og gode rammer for barn og ansatte
- Jobbe for å øke antall lærlingplasser både i kommunale, private og ideelle barnehager
- Legge til rette for flere ansatte med ulik kompetanse for å avlaste personale med pedagogisk ansvar
- Åpne for særskilte lønns- og arbeidsvilkår for seniorer, og for at frivillige kan brukes som ekstra ressurs i barnehagene

Kunnskap, trygghet og mestring i Bergensskolen

Bergen Høyres ambisjon er å skape Norges beste skole. Vi må løfte flere av våre elever så alle har grunnleggende ferdigheter. Skal barna våre ha muligheten til å forme livene sine slik de vil når de vokser opp, er det avgjørende at vi sikrer dem en god start på livet, og legger grunnlaget tidlig. Det er derfor viktig at elevene har tilstrekkelige ferdigheter i lesing, skriving og regning.

Læreren må få nok ressurser til å gjennomføre sin primæroppgave; å være lærer. Elevene må følges opp godt nok og få tilpasset opplæring etter sitt nivå. En skole der man har et trygt og godt klassemiljø og et system som ser elevene, er nøkkelen til trivsel og læring. Elever er enkeltindivider med ulike behov og ulike mestringsnivå, det må bergensskolen tilrettelegge for og levere på.

Skolen må se tilbake til røttene, fysiske bøker skal inn i klasserommene og skjermbruken skal reduseres. Bøker gir bedret konsentrasjon, øker lesegleden og bidrar til å trene på utholdenhet, i motsetning til hva skjermen gir. Digitale ferdigheter skal fortsatt være et viktig læringsmål. Men det er ikke nødvendig med en skjerm for å lære seg å lese – tvert imot.

Bergen Høyre ønsker å styrke lærerens autoritet i klasserommene. For oss er det viktig at skoleledelsen og lærerne har tilstrekkelig myndighet og verktøy til å håndtere elever som utagerer, forstyrrer undervisningen eller utøver vold mot medelever og lærere. Derfor vil vi at skolene selv fastsetter de tiltak de mener er nødvendige for å håndtere utfordringene i hverdagen. Løser vi utfordringene på lavest mulig nivå vinner både elever, lærere og kommunen.

Det skal være trygt å vokse opp i Bergen, både psykisk og fysisk. Ingen barn eller unge skal oppleve utrygghet, særlig ikke i skoletiden. Skolen spiller en viktig rolle som arena for å motvirke utenforskap og sikre fellesskap. For å bekjempe mobbing må vi jobbe sammen. Bergen Høyre vil jobbe for å ta et oppgjør med utrygghet og mobbing blant unge.

Bergen Høyre vil:

- Sikre at alle barn på alle kompetansenivå får tilpasset undervisning etter sitt behov
- Fokusere på de grunnleggende ferdighetene lesing, skriving og regning
- I større grad kombinere lek og aktivitet med læring hos de yngste trinnene
- Sørge for at alle elever får nødvendig støtte og oppfølging for å oppleve mestring og faglig utvikling, uavhengig av utgangspunkt
- Gjeninnføre kartleggingsprøver fra 1. klasse
- Tilby lærere etter- og videreutdanning i tråd med "lærerløftet"
- Sikre at Bergensskolens kapasitet utnyttes på best mulig måte
- Ansette flere yrkesgrupper i skolen, som sosialarbeidere og miljøterapeuter for å avlaste lærerne
- Utnytte skoleåret etter fullført pensum bedre, ved å f.eks. la elever prøve undervisning på høyere nivå eller repetere i et fag der man henger bakpå
- Fortsatt være positive til bruk av lekser
- Være positive til fri- og privatskoler som et supplement i skoletilbudet
- Sørge for at lærere har tilstrekkelig kompetanse innen bruk av KI som undervisningsverktøy og hjelpemiddel

- Gi elever god opplæring i bruk av KI som en del av den digitale kompetansen
- Sikre bedre skole-hjemsamarbeid ved å legge til rette for at skoleledelsen sammen med FAU kan avklare forventninger og spilleregler mellom foreldre og lærer
- Videreføre "Forberedt" som er en modell for felles innsats og samhandling for barn i grunnskolealder som viser tegn til bekymringsfull utvikling
- Jobbe opp mot nasjonale myndigheter for å legge mer vekt på basisferdigheter i læreplanen
- Sørge for at mobbing blir møtt med konkrete tiltak som ivaretar den som mobbes.
- Innføre målrettede og tilstrekkelige tiltak mot vold og utagerende oppførsel overfor lærere og medelever
- Lærere og skoleledelse må gis myndigheten til å fastsette tiltak, men få hjelp og bistand i håndtering av særlig utfordrende mobbesaker

Språkstøtte i den ordinære klassen

Barn skal høre til i klassefellesskapet og lære sammen med sine jevnaldrende. Særlig på de første skoletrinnene skal opplæringen organiseres slik at elevene får mest mulig deltakelse i ordinær undervisning.

Alle barn skal få gode ferdigheter i lesing, skriving og regning, uavhengig av bakgrunn og hvilken skole de går på. Elevenes bakgrunn skal ikke brukes som begrunnelse for å senke forventningene eller akseptere vedvarende svake læringsresultater.

Bergen Høyre vil:

- Følge elevenes utvikling tett fra skolestart og gi nødvendig oppfølging tidligst mulig. Fra tredje trinn skal det være særlig oppmerksomhet på elever som fortsatt strever med å følge undervisningen.
- At særskilt morsmålsstøtte skal bygge på kartlagte behov og individuell vurdering, fremfor å være et automatisk tilbud basert på bakgrunn
- Gjøre det enkelt for foresatte å søke om hjelp og støtte, samtidig som skolen aktivt identifiserer elever som trenger hjelp
- Prioritere språkstøtte i klasserommet, også gjennom individuell støtte og bruk av morsmål for å forstå norsk og faginnhold når det er nødvendig

- Bruke støtte utenfor klassen når en konkret faglig vurdering viser at det er nødvendig for elevens læring

Kompetanse for fremtiden – realfagsløft i skolen

Bergen Høyre vil gi Bergensskolen et realfagsløft. Elevene i Bergensskolen blir jevnlig testet for å kartlegge hvordan de mestrer norsk, engelsk og matematikk. Resultatene fra PISA-undersøkelsene viser en negativ utvikling. Dette signalet må vi ta på alvor og styrke innsatsen.

Om barna våre skal bli rustet for fremtidig skolegang må vi sørge for at grunnleggende ferdigheter sikres gjennom hele skoleløpet og følges ekstra opp der det er behov. Det er viktig å sikre at elevene i større grad får bedre kunnskap i realfagene for å sikre at Bergen har nok kloke hoder til å møte fremtidens innovasjon og teknologisk utvikling. Skal vi klare å henge med og finne vårt nye eventyr når oljetiden en dag tar slutt, er vi avhengige av at Norge sitter med de klokeste hodene og god kompetanse. Arbeidet med realfagsløftet begynner allerede fra tidlig i grunnskolen og skal følge elevene gjennom skoleløpet.

Bergen Høyre vil:

- Tilby praktisk rettet realfagsundervisning i samarbeid med næringslivet og frivillige organisasjoner, spesielt i valgfagene
- Tilby lærere etterutdanning innen realfag
- Jobbe med oppgradering av laboratoriene i bergensskolen
- Innføre systematisk kartlegging av realfagsnivået i bergensskolen gjennom å aktivt bruke resultatene i matematikk- og naturfagsprøvene som grunnlag
- Legge til rette for intensivopplæring for elever som henger etter i realfagene
- Jobbe opp mot nasjonale myndigheter for å gjøre valgfag mer realfagsorientert

En trygg skolehverdag

Grunnverdiene som holder barna våre utenfor kriminelle miljøer, må komme fra hjemmet. Bergen Høyre er tydelige på at det er foreldrene som har ansvaret for å oppdra sine egne barn, ikke lærernes. Der lærere og skoleapparat fanger opp elever som kan oppfattes til å være i faresonen må hjemmet kobles på for å sikre foreldrenes involvering tidlig. Bergen

Høyre vil derfor styrke skole-hjem samarbeidet for å sikre tidlig involvering og ansvarliggjøring av foreldrene.

Flere skal være klare for videregående skole

De fleste elever går i dag til videregående skole etter ungdomsskolen, det er bra. Ungdomsskolens skal gjøre elevene i stand til å håndtere overgangen til videregående skole. Likevel sitter ikke alle elever med god nok kompetanse etter endt ungdomsskole. Derfor trenger vi nye ideer og måter å løse oppgavene i ungdomsskolen på slik at alle elever gjøres klare for videregående utdanning - enten man velger yrkesfag eller studiespesialisering.

Alle elever er flinke til noe, og ulike elever motiveres av ulike fag. I bunn av alt må det foreligge gode nok grunnleggende ferdigheter innen lesing, skriving og regning. Uten det er det vanskelig å bygge videre på kunnskapen sin. Derfor er det viktig med en variert skolehverdag som ser elevene og tilpasser seg deres behov. For noen handler det om ekstra oppfølging i norsk, for andre handler det om å utvikle praktiske ferdigheter andre steder enn på skolebenken.

Bergen Høyre vil:

- Sikre nivåtilpasset opplæring i grunnleggende ferdigheter
- Legge til rette for alternative læringsarenaer i undervisningen
- Innføre frivillig undervisningstilbud utenfor ordinært skoleår for ungdomsskoleelever med fokus på basisferdigheter innen lesing, skriving og realfag
- Satse på et realfagsløft i ungdomsskolen
- Innføre anonym retting av større prøver som tentamener
- Gi tallkarakter ved alle vurderingsformer og bevare skriftlige tilbakemeldinger
- Innføre et frivillig 11. skoleår hvor elever kan gå 10. trinn om igjen. Dette er for å fange opp elever med kunnskapshull og gjøre overgangen til videregående utdanning lettere

Studentbyen Bergen

Høyre har ambisjon om at Bergen skal være Nordens beste by å studere i. Bergen Høyre vil være en pådriver til flere studentboligprosjekter og ha en ja-holdning til alle gode tiltak som gjør det enklere for studenter å få seg bosted i Bergen. Studiestedene våre utvikler studenter

med verdensledende kompetanse Bergen trenger mer av i fremtiden. En nøkkel til å skaffe den kompetansen byen vår trenger er å få flere av studentene til å bli igjen hos oss etter endt utdanning. Høyre vil derfor at Bergen skal være en by med attraktive arbeidsplasser for nyutdannede, et godt boligmarked og med bydeler der man ønsker å bosette seg.

Byens studenter gir byen mye godt tilbake gjennom deres mange kultur- og studentarrangement. Høyre vil at kommunen skal spille på lag med studentkultur gjennom å være en pådriver som legger til rette for studentaktivitet i kommunens arealer og rom.

Bergen Høyre vil:

- Bruke kommunen som arbeidsgiver enten for internships, praksisplasser eller sommerjobber til studenter for å gi relevant erfaring til studier og innsikt i Bergen kommune som arbeidsplass
- Være positive til studentboligprosjekter, også studentboliger for familier
- Legge til rette for nye boligprosjekter som også omfatter mindre leiligheter, for å lette førstegangskjøperes inngang på boligmarkedet
- Innføre belønningsordninger for studenter som melder flytting til Bergen
- Fortsette å støtte studentkulturen i Bergen
- Være positiv til kombinasjonsboliger for studenter og eldre
- Opprettholde helsestasjonstilbud og rask psykisk helsehjelp for studenter
- Være positiv til fastlegetilbud for studenter i regi av Sammen
- Fortsette å legge til rette for at studentkulturen skal få tilgang til kommunens tilskuddsordninger og tilgang til byrom og kommunale bygg

God helse- omsorg og trygghet for alle

Et trygt og godt liv med god helse, frihet og delaktighet i sterke fellesskap er grunnleggende for alle mennesker. Når man er på sitt svakeste og behøver hjelp, skal man ikke trenge å sloss mot offentlig byråkrati. Det innebærer at vi ser enkeltmenneskene og lytter til dem som har skoen på. Vi vil skape helse- og omsorgtjenester og støtte- og hjelpeordninger som gir flest mulig det de trenger for å være friske, ha det godt og være trygge.

Omsorgen for hverandre trenger vi hele livet. Vi trenger fastleger allerede før livets begynnelse, vi trenger helsestasjoner gjennom hele oppveksten, vi trenger sosiale

støtteordninger når livet blir for tøft, vi trenger varme hender i eldreomsorgen. Ingen er født like, ingen vokser opp i identiske livsløp. Heller ikke seniorene er en gruppe like mennesker, men tusenvis av enkeltmennesker som har ulike forutsetninger og behov.

Valgfrihet er en grunnleggende verdi for Høyre. Vi tror ikke at samme løsninger funger for alle - vi er forskjellige. Høyre er opptatt av at både offentlige, private og ideelle aktører gir et mangfoldig tilbud hvor enkeltmenneskene skal kunne finne det tilbudet som er best for dem.

Kvinnehelse

Høyre har sterkt fokus på kvinnehelse og vil skape kunnskapsbroer mellom forskning og kompetanse ut til Bergens helsepersonell og befolkning. Kvinnehelseutvalgets rapport «Den store forskjellen» viste at kvinnehelse har vært systematisk nedprioritert og at det er behov for å behandle menn og kvinner ulikt for å gi et likeverdig helse- og omsorgstilbud.

Bergen kommune kan gjøre mye for å bedre arbeidet med kvinnehelsen hos innbyggerne våre. Det å sikre en høyere prioritet av opplysningsarbeid om typiske tilstander som treffer kvinner er viktig for forebygging. Det å utvikle behandlingstilbudet lokalt er også viktig for å kunne gi hjelp til de som trenger det. En vellykket forebygging og behandling vil ikke bare gi kvinner bedre helse og bedre liv, det vil også kunne redusere sykefraværet i kommunen.

Bergen kommune er heldig som både har mye kompetanse og engasjement for bedre kvinnehelse i frivilligheten og akademia. Vi har blant annet Alrek helseklynge, DRIV – senter for kvinnehelseforskning, Kvinnehelsehuset og en rekke frivillige organisasjoner på feltet. Slike tilbud vil vi hegne om og videreutvikle.

Bergen Høyre vil:

- Fortsette samarbeide for DRIV – senter for kvinnehelseforskning sammen med Universtitetet i Bergen, Høgskolen i Bergen, Alrek helseklynge, Helse Bergen og Haraldsplass Diakonale sykehus
- Støtte opp under kvinnehelsehuset i Bergen, og rådgivningstjenester for graviditet, prevensjon og abort
- Være en drivkraft for å etablere broer mellom kunnskapsaktørene, helsetjenestene og kvinner

Raskere og bedre hjelp til unge som sliter

Høyres mål er at alle barn og unge som har psykiske lidelser skal få god hjelp raskt. Desto tidligere vi sammen tar tak i utfordringene, desto raskere kan man bli frisk og bedre rustet for sin egen fremtid.

Alle fortjener en plass hvor de hører til, opplever livsmestring og kan delta i aktiviteter og samfunnsliv. Vi vil jobbe for at hvert enkelt menneske skal finne løsningen for sitt liv gjennom et mangfold av tilbud om aktivitet, tilrettelegging og behandling. Valgfrihet er viktig for alle, og særlig for sårbare unge mennesker.

Bergen Høyre vil:

- Gi alle elever tilgang til rask psykisk helsehjelp
- Sikre at skoler og barnehager har den nødvendige kompetansen om seksuelle overgrep og vold, for å bedre kunne identifisere tegn på dette
- Videreutvikle helsestasjonstjenestene/skolehelsetilbudene slik at barn og unge får et bedre helsesykepleiertilbud
- Ha tettere samarbeid med organisasjoner og andre frivillige som jobber for økt mangfold og toleranse – men stille krav til at tiltakene oppnår resultater

En god by å bli eldre i

Etter et langt liv skal du føle trygghet for at Bergen kommune er en medspiller som har et mangfoldig tilbud som er riktig for nettopp deg. Et helt liv har du bestemt over deg og ditt - det skal du fortsette med selv om du trenger litt ekstra hjelp og støtte fra fellesskapet.

Høyre vil legge til rette for at flere aktører, med ulike måter å løse oppgavene på, skal være tilgjengelige for byens innbyggere. Vi ønsker offentlige, private og ideelle omsorgstilbud velkommen fordi det er viktig at du har en reell valgfrihet. Dine nærmeste skal få støtte og verktøy for å hjelpe deg. Når du trenger sykehjemsplass skal det være en seng til deg og du skal møte ansatte som gir deg den hjelpen du behøver, og du skal få velge hvem som skal komme hjem til deg. Det er ditt liv, dine valg.

Vi lever lenger enn noen gang, vi er friskere og har mye å bidra med selv om alderen kryper oppover. I årene som kommer vil antall mennesker med behov for omsorgstjenester øke.

Kommunen må legge til rette for at du kan bo hjemme lengst mulig, i samarbeid med ditt nettverk og dine pårørende. Kommunale tjenester må dimensjoneres slik at alle får den pleien og hjelpen de har behov for. Vi må ha nok sykehjemsplasser, nok ansatte og effektive administrasjonssystemer.

Seniorer er en viktig ressurs som vi vil ta best mulig vare på. Gjennom et langt liv har seniorene opparbeidet unik kompetanse, ferdigheter og innsikt som samfunnet trenger hver dag. Vi kan ikke sløse med en slik ressurs, den må vi bruke! Kommunen skal være et sted som åpner for at seniorer kan bidra til kommunens oppgaver, som et tillegg til det som allerede er der.

Bergen Høyre vil:

- Sikre et mangfold av aktører i eldreomsorgen, en kombinasjon av kommunale tjenester, private og ideelle aktører
- Åpne for at nye sykehjem kan driftes av andre enn kommunen
- Åpne for flere tilbydere av hjemmesykepleien
- Legge til rette for at frivillige kan bidra i eldreomsorgen
- Legge til rette for at eldre kan stå lenger i arbeid
- Sikre at det er nok sykehjemskapasitet for å møte demografiutviklingen i Bergen
- Sørge for god kvalitet i sykehjemmene med god oppfølging av den enkelte
- Jobbe med god ernæring på sykehjemmene gjennom for eksempel spisevenn-ordning, og sørge for at maten er næringsrik og variert
- Aktivt bruke ny velferdsteknologi for å bedre hverdagen for de som bruker kommunens tjenester og for å avlaste helsepersonell
- Sikre gode kulturtilbud for eldre der de eldre bor eller samles, eksempelvis gjennom samarbeid med kulturinstitusjoner, frivillige, streaming fra kulturarrangement og gjennom de kommunale tilbudene vi har
- Fortsette satsingen på servicemedarbeidere i sykehjemmene
- Videreføre demensteam i alle bydeler
- Jobbe for etablering av demenslandsby i Bergen
- Jobbe for alternative boformer på tvers av generasjoner og være åpen for og legge til rette for ulike løsninger
- Innføre lokalt “sykehjemsbarometer”

Dissens (Beate Bergsholm og Rebekka Stensbø): Stryke punktet

- Bidra til godt samarbeid og oppfølging av pårørende
- Videreutvikle kommunens innbyggerservice og biblioteker til å tilby servicesenter for eldre

Folkehelse

God folkehelse sikrer bedre livskvalitet for den enkelte. Derfor er det viktig for Bergen Høyre å se på hvilke tiltak som enkelt kan bidra til dette. God folkehelse trenger ikke å bety store investeringer eller større tiltak, men er summen av mange små grep kommunen tilrettelegger for, og som den enkelte gjennomfører. Eksempler på dette er å la kommunen tilrettelegge for grønne rekreasjonsområder, mens den enkelte benytter de for å gå tur og bevege kroppen. Jevnlig mosjon og enkel aktivitet er godt for den psykiske og fysiske helsen og er viktig for at den enkelte skal kunne leve gode, friske liv.

Bergen Høyre vil:

- Se på hvordan tur og andre fysiske aktiviteter naturlig kan kombineres med undervisningen i grunnskolen
- Gi fastleger mulighet til å skrive ut fysisk aktivitet på resept
- Legge til rette for turmuligheter gjennom ivaretakelse av byfjellene, og opprettelsen av nye grøntområder i hver bydel
- Legge til rette for parkeringsmuligheter og toalettfasiliteter ved parker, grøntområder og turveier, herunder også HC-parkering
- Jobbe for å dempe de negative effektene av inaktivitet og belastningsskader på arbeidsplassen
- Tilby influensavaksiner til alle kommunalt ansatte som ønsker det

Rask hjelp når livet er tøft

Psykisk uhelse kan ramme oss alle. Noen ganger trenger vi fellesskapet og velferdssamfunnet for å komme tilbake til god helse og et godt liv. Da er det viktig at hjelpen kommer raskt, før problemene vokser seg store. Du er den som kjenner deg selv best, og vi vil jobbe for at du skal få den behandlingen som passer best for deg. For Bergen Høyre betyr det ikke noe om hjelpen er offentlig, privat eller ideell. Det viktigste for oss er at hjelpen er rask og god.

Bergen Høyre vil:

- Satse på lavterskeltilbud som raskt kan igangsettes for mennesker i tidligfase av psykisk uhelse
- Bidra til bedre tilgang til rask psykisk helsehjelp
- Støtte private og ideelle aktører som jobber med forebyggende tiltak og behandling av psykiske lidelser
- Støtte opplysningskampanjer i skolene i regi av private og ideelle aktører for å øke forståelse og senke terskelen for å be om hjelp
- Støtte organisasjoner som tilbyr hjelpetelefoner, chatte-tjenester og lignende som er tilgjengelig når du trenger det og som bare er et tastetrykk unna

Omsorg for mennesker med rusavhengighet

Mennesker med rusavhengighet møtes ofte med stigmatisering, utenforskap og fordommer. I en sårbar tid av livet er det ofte vanskelig å be om hjelp tidlig nok og når man først ber om hjelp kan ventelistene være lange. Bergen Høyre vil bruke alle gode krefter på å korte ned ventelistene og gi alle en ny sjanse til et godt liv.

Bergen Høyre vil:

- Jobbe opp mot staten for å få gjennomført rusreform der mennesker med rusavhengighet skal tilbys hjelp, ikke straff
- At flest mulig rusavhengige skal få tilbud om tilrettelagt arbeid som del av rehabilitering
- Sikre langt tettere oppfølging av unge som prøver rus, og gi bedre tilgang på helsehjelp
- Støtte opp om ideelle og private aktører som tilbyr forebygging- og behandlingstjenester
- Støtte opp om alle frivillige organisasjoner som bidrar med omsorg og hjelp til rusavhengige
- Jobbe opp mot nasjonale myndigheter for gjeninnføring av fritt behandlingsvalg
- Styrke arbeidet med forebygging blant barn og unge, ved hjelp av tettere samarbeid mellom skole, barnevern, politi og andre relevante aktører

- Vurdere mulighetene for ruskonsulenter på helsestasjoner for ungdom
- Legge til rette for at ungdomsskolene skal få besøk av kommunale/private/ideelle aktører for å opplyse om rusavhengighet
- Styrke ettervernet slik at den som er blitt rusfri har meningsfulle dager med skole, arbeidspraksis eller jobb
- Sikre tilstrekkelige væresteder for tunge rusavhengige, gjerne i samarbeid med frivillige organisasjoner
- Tilrettelegge for ambulerende MO-tjenester
- Være positive til sprøyterom, heroinassistert behandling, røykerom for heroin og utdeling av sikkert brukerutstyr

En trygg oppvekst

Alle barn har rett til en trygg oppvekst fri for vold, overgrep og omsorgssvikt – velferdsstaten og samfunnet rundt oss har et særlig ansvar for å hjelpe de som trenger det mest. Familiene skal få støtte når de trenger det, barn skal få den tryggheten de har krav på og skoler og barnehager skal være trygge og fri for mobbing og utenforskap.

Ansatte i barnevernet har en hektisk og utfordrende arbeidshverdag når de møter barn og familier som trenger hjelp. Bergen Høyre vil sikre at ansatte får en arbeidshverdag de kan stå i over tid og opplever arbeidshverdagen som trygg.

Barnehager og skoler er viktige for å avdekke og møte barn med utfordringer tidlig. De er særlig viktige for å koble inn hjelpeapparat som barnevernet, aktører i helsetjenestene og andre fagmiljøer, når barn trenger hjelp, støtte og tilrettelegging. Alle barn og familier i Bergen skal føle seg trygge på at kommunen har skoler, barnehager og barnevern som er tilgjengelig og har riktig kompetanse for å bistå når det trengs.

Bergen Høyre vil:

- Sikre god tilstedeværelse av barnevernet i bydelene for å ivareta nærhet til byens innbyggere
- Arbeide aktivt for å oppnå tilstrekkelig antall fosterhjem
- Sørge for at fosterforeldre og -familier får tilstrekkelig opplæring, støtte og oppfølging
- Gi ansatte i barnevernet tilbud om etterutdanning for økt tilførsel av kompetanse

- Øke kunnskapen om risikofaktorer for vold i nære relasjoner blant de ansatte i kommunen

Mennesker med nedsatte funksjonsevner

Høyre har som verdigrunnlag at alle mennesker er like mye verdt og alle har ressurser i seg som samfunnet trenger. Personer med nedsatt funksjonsevne har rett på fullverdige liv, der de har tilsvarende muligheter som funksjonsfriske. Hverdagen skal oppleves som aktiv, givende og trygg. Tjenestene som personer med nedsatt funksjonsevne møter skal gi rom for reell valgfrihet med flere aktører for å sikre at man kan velge det tilbudet som passer seg og sine behov best.

Bergen Høyre vil:

- Sikre et mangfoldig tilbud av aktører som driver med tjenester for mennesker med utviklingshemming
- Sikre at de som trenger det kan benytte brukerstyrt personlig assistent slik at de selv bestemmer hvem som skal hjelpe dem hjemme
- Opprette en digital løsning som gir oversikt over alle aktører som finnes og steg-for-steg hvordan man søker på tjenestene
- Jobbe for at flest mulig skal få tilrettelagt arbeid
- Støtte opp om aktører som TV BRA som formidler aktuelle saker laget av og for mennesker med utviklingshemming
- Jobbe for å styrke støttekontaktordningen med sikte på at flere kan ha en aktiv hverdag
- Samarbeide med frivillige aktører, idretten og kulturlivet for å sikre gode fritidstilbud
- Videreføre ordningen med brukerstyrt personlig assistanse. Alle som ønsker og trenger det skal ha størst mulig selvstendighet når de trenger ekstra hjelp
- Sørge for at krav og regelverk om universell utforming ivaretas i byggesaker, reguleringssaker, kommunale planer og kommunale eiendommer.

Inkludering gjennom arbeid, selvstendighet og fellesskap

Bergen Høyre har som mål for inkluderingsarbeidet at flere skal forsørge seg selv, eie sin egen bolig og delta i samfunnet. Inkluderingspolitikken skal ha tydelige mål: ordinært arbeid og bolig, gode norskferdigheter, demokratiske grunnverdier og barn som lykkes i skolen.

Arbeid og språkopplæring skal gå hånd i hånd

Språk læres gjennom bruk. Mennesker skal vurderes ut fra kompetansen sin, hva de forstår av arbeidsoppgavene, og hva de faktisk mestrer. Generelle krav om dokumentert norsknivå skal ikke unødvendig stenge døren til arbeid, utdanning eller kurs.

Den som kan utføre arbeidsoppgavene i en praksisplass forsvarlig, skal få en reell vurdering av muligheten for ordinær, lønnet ansettelse. Arbeid og yrkesrettet språkopplæring skal kombineres, slik at den enkelte lærer språket som trengs i yrket.

Når målet er ordinært arbeid, skal praksis legges til virksomheter med reelle muligheter for ansettelse. Dette må undersøkes før praksisen starter. Praksis uten utsikt til ansettelse skal bare brukes når den har et annet tydelig og avtalt formål, som å lære nye arbeidsoppgaver eller få relevant kompetanse. Arbeidssøkere skal få ærlig informasjon om mulighetene og ikke holdes i praksis med urealistiske forventninger om jobb.

Samtidig er Bergen Høyre tydelig på det personlige ansvaret som forutsettes i språkopplærings- og arbeidsprosessen. Det forventes at dersom man skal integreres skikkelig, må det legges ned innsats for å tidligst mulig lære seg språk slik at tilgang til arbeidsliv og deltakelse i samfunnet åpnes opp. Mennesker som mottar sosialhjelp, skal også ha ansvar for og innflytelse over eget liv. Målet skal være økonomisk selvstendighet gjennom arbeid.

Bergen Høyre vil:

- Der det ikke er avgjørende for liv, helse eller rettssikkerhet, arbeide for å fjerne generelle krav om bestemte norsknivåer ved søknad og opptak til arbeid, utdanning og kurs, og erstatte dem med konkrete vurderinger av hva den enkelte forstår og mestrer

- La søkere vise kompetansen sin gjennom praktiske oppgaver og individuell vurdering, fremfor å bli avvist utelukkende fordi de mangler et bestemt språknivå eller språkbevis
- Knytte eventuelle språkkrav til det som er nødvendig for konkrete oppgaver, faglig læring og sikkerhet
- Legge til rette for at arbeid, utdanning og kurs kombineres med norskopplæring fra et tidlig tidspunkt
- Tilby yrkesrettede norskkurs som ansatte og arbeidsgivere kan søke om, og som kan gjennomføres som en del av arbeidstiden
- At kommunen som arbeidsgiver åpner flere veier til lønnet arbeid for arbeidsføre langtidsmottakere av sosialhjelp, særlig i tjenester med behov for arbeidskraft.
- Bare bruke praksis når den gir relevant opplæring eller kompetanse, med tydelige læringsmål som er avtalt med arbeidssøkeren på forhånd
- Sikre at praksisplasser ikke brukes av bedrifter som gratis arbeidskraft til å dekke ordinære bemanningsbehov
- Følge opp praksis jevnlig, og endre eller avslutte tiltaket dersom det ikke gir avtalt kompetanse eller bringer arbeidssøkeren nærmere lønnet arbeid.
- Styrke idrettens rolle som inkluderingsarena, både gjennom aktivitet og frivillig arbeid
- Sikre arbeidsføre langtidsmottakere en konkret plan med sikte på å komme i lønnet arbeid, med tydelige forventninger og tett oppfølging
- Legge til rette for at sosialhjelpsmottakere som hovedregel disponerer pengene sine og betaler egne regninger

Boligsosial politikk som gir flere muligheter

Fast bolig gir stabilitet, trygghet og tilhørighet. Hvordan vi bygger og fordeler boliger påvirker nærmiljøene og skolene. Det er derfor viktig at vi bygger og fordeler boliger i alle bydeler slik at flest mulig nabolag er mangfoldige og trygge.

Bergen Høyre vil:

- Gjøre veien til boligkjøp enklere gjennom god veiledning og aktiv bruk av startlån for dem som kvalifiserer

- Planlegge boligbygging, kommunale boliger, skolekapasitet og skolekretsgrenser i sammenheng
- Arbeide for en jevnere fordeling av levekårsutfordringer og behov for særskilt språkstøtte mellom skolene
- Skape sammensatte bomiljøer i hele byen, slik at enkelte skoler ikke får et uforholdsmessig stort ansvar for omfattende støttebehov
- At kommunen gjennomfører tiltak for sosial boligbygging, gjennom Husbankens tilskudds- og låneordninger. I tillegg kan bruk av kommunalt eide tomter, modulbaserte bygg og forsvarlige unntak fra byggeteknisk forskrift, bidra til rimelige boliger
- Tilby økonomisk veiledning og støtte til dem som trenger det, tilpasset den enkeltes situasjon

Et enda bedre Bergen for næringsliv og verdiskapning

Verdiskaping er grunnlaget for velferden vår.

Bak hver arbeidsplass står mennesker som skaper, investerer, tar risiko og bidrar til fellesskapet. Et variert og konkurransedyktig næringsliv gir mennesker mulighet til å forsørge seg selv, utvikle ideer og skape sin egen fremtid.

Vi må forstå den verden vi lever i. Omgivelsene våre er stadig i endring og vi må tilpasse oss ny teknologi, endrede klimaforhold og en urolig verden. Næringslivet endrer seg i takt med verden hvor nye muligheter, løsninger og markeder åpner seg. Derfor må vi legge best mulig til rette for at næringslivet kan skape verdier.

Skal vi sikre fremtidens velferd, da må det bli enklere og mer attraktivt å starte, drive, eie og utvikle stabile virksomheter med lokalt eierskap. Kommunens rolle knyttet til næringslivet er å legge til rette for utvikling - og ikke stå i veien for næringslivet. Vi vil ha en ja-kommune med forutsigbare rammer, raskere saksbehandling og minst mulig byråkrati. Kommunens tid, penger og kompetanse skal brukes der de gir størst verdi for innbyggerne og samfunnet.

Næringspolitikken skal være åpen og næringsnøytral. Det er bedriftene selv som best vet hvor mulighetene ligger.

Bergen Høyre vil:

- Arbeide for at det etableres flere statlige arbeidsplasser i Bergen
- Bidra til at flere får fagbrev slik at næringslivet får tilgang til rett kompetanse
- Gjøre Bergen til en enda mer næringsvennlig kommune med raskere saksbehandling, forutsigbare rammevilkår og mindre byråkrati
- Innføre prinsippet om én dør inn for næringslivets saker i kommunen
- Gjennomgå kommunale krav, standarder og dokumentasjonskrav med sikte på forenkling
- Bygge ned siloer og prioritere en mer effektiv og hensiktsmessig organisering av arbeidet i kommunen
- Bruke kommunen og næringslivet mer aktivt til å tilby studenter trainee-stillinger, internships og relevante praksismuligheter

Bergen er Vestlandets motor for verdiskaping

Bergen har sterke kunnskaps- og forskningsmiljøer, og et internasjonalt, eksportrettet næringsliv. Vi skal fortsette å bygge videre på disse styrkene, og bidra til å legge enda bedre til rette for at kunnskap og gode ideer kan bli til innovasjon, nye bedrifter og nye arbeidsplasser. På denne måten beholder vi de de klokeste hodene, sikrer velferden og er en by folk vil bo og eve i.

En del av Bergens attraktivitet skapes gjennom samhandling på tvers av det offentlige, sivilsamfunnet, næringslivet, og akademia. Samhandlingen foregår ikke i et vakuum, men i konteksten av omgivelsene, kultur, miljø og klima. Slik bygger vi en by med muligheter for den enkelte og utvikling for fellesskapet.

Bergen Høyre vil:

- Legge til rette for gründere, innovasjon, næringsklynger og samarbeid mellom næringsliv, utdanningsinstitusjoner og forskningsmiljøer
- Bidra til at næringslivet, i samarbeid med det offentlige virkemiddelapparatet og kunnskapsmiljøene, øker satsingen på forskning og utvikling i bedriftene
- Mobilisere akademia, offentlige aktører og næringsliv for å identifisere nye klyngeinitiativ og legge til rette for oppstart av nye klynger
- Jobbe for at Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet samlokaliseres på Dokken

- Jobbe for at et mulig havbruksdirektorat legges til Bergen
- Bidra til å gjøre det mer attraktivt å etablere og drive selskaper lokalt, med norsk eierskap, for å sikre lokal verdiskapning

Reiseliv, handel, servering og uteliv

Reiselivs-, handels, servings- og utelivsbransjen er blant Bergens viktigste næringer, med høy lokal verdiskapning, og en sentral drivkraft for byens utvikling. Et aktivt sentrum og levende bydeler er viktig både for innbyggerne og for næringslivet. Handel, restauranter, kultur og uteliv skaper arbeidsplasser, aktivitet og attraktive møteplasser.

Høyre ønsker at bergensere skal bruke byen vår, og vil bidra til at Bergen sentrum fortsetter å utvikle seg som et attraktivt og levende bysentrum med et mangfold av urbane og naturnære opplevelser og attraksjoner. Næringslivet skal oppleve at det lønner seg å satse og etablere seg i Bergen med gode kvalitetskonsepter som styrker Bergen som by og øker mangfoldet og tilbudet av opplevelser for både beboere og besøkende. Bergen skal beholde sin identitet som handelsby, preget av kvalitet og yrkesstolthet.

Bergen har en unik posisjon på Vestlandet med nærhet til både det tradisjonsrike og det innovative. Bergen er autentisk og ekte på grunn av sin rike historie og uerstattelige kulturminner. Bergen er levende, mangfoldig og internasjonal, og i toppklasse innen gastronomi og kultur. Verdenskjent for musikk og kreativitet. Unik i verden med verdensarvstedet Bryggen. Samtidig må vi erkjenne at reiselivet må bidra til å ivareta byen og dem som bor her. Vi vil utvikle et bærekraftig reiseliv der verdiskaping og gode opplevelser går hånd i hånd med hensynet til innbyggerne og byens kapasitet. En god by å bo i, en god by å besøke.

Sentrum har både historisk viktighet, og er et naturlig møtested og knutepunkt for aktiviteter som arbeidsplasser, handel, restauranter og kulturliv. Vi ønsker derfor at kommunen skal spille på lag med, og legge til rette for aktivitet i sentrum og i de øvrige bydelene.

Bergen Høyre vil:

- Ivareta balansen mellom reiseliv og bergenserne. Bergen skal være en god by å bo i og en god by å besøke

- Jobbe for et reiseliv hele året og spre turismen til flere steder i kommunen
- Fortsette arbeidet med Matarena og UNESCO Creative city of Gastronomy for å styrke Bergen som matby
- Bidra til at reiselivet fortsetter å utvikles med kvalitet og autentisitet, med vekt på lokal forankring
- Legge til rette for en strengere regulering av turistbusser i historiske sentrum
- Legge til rette for god tilgjengelighet til sentrum og gode vilkår for handel og næringsliv i alle bydeler
- Gjøre det enklere å drive serveringssteder og butikker gjennom mindre byråkrati, enklere søknadsprosesser og mer fleksible rammer for uteservering
- Videreføre automatisk fornyelse av skjenkebevillinger og utvidede skjenketider innenfor lovens rammer
- Arbeide for søndagsåpne butikker i hele Bergen sentrum
- Sikre at ulovlig korttidsutleie følges opp, og arbeide overfor nasjonale myndigheter for at kommunen får bedre muligheter til å regulere korttidsutleie
- Legge til rette for landstrøm og andre utslippsreduserende tiltak i reiseliv og havn
- Utvikle bedre løsninger for varelevering og logistikk i sentrum
- Jobbe for innføring av besøksbidrag for hotell, cruise, og korttidsutleie til fordel for både innbyggere og besøkende
- Styrke samarbeid mellom politi, vekterbransjen og utelivet for å sikre et trygt sentrum
- Sikre Bryggen og hele det historiske sentrum for kommende generasjoner
- Sikre god tilgjengelighet til sentrum, gjennom bla. flere plasser for korttidsparkering og styrket busstilbud som muliggjør bruk av butikkene i sentrum
- Lage en ny logistikkplan for sentrum, med bedre samordning av varelevering til butikk og restauranter for å få ned utslippene fra varelevering og skape en triveligere by (hub)
- Utplassere flere bosspann i sentrum og øke renholdet
- Utvikle byrom med flere benker og grøntarealer og bedret belysning
- Forvalte og videreutvikle Bryggen, Vågen, Torget og det øvrige historiske sentrum som en samlet urban og kulturhistorisk ressurs for byen

- **Dissens (Rebekka Stensbø og Lars Selmar Alsaker):** Nytt punkt: "Åpne for skjenkebevilling til frisører, bokhandler og klesbutikker som retter seg mot voksne"

En effektiv kommune som bruker konkurranse

Bergen kommune skal bruke fellesskapets ressurser klokt. Det er ikke gitt at kommunen alltid løser oppgavene best selv. Private, ideelle og offentlige aktører skal kunne konkurrere om å levere gode tjenester. Det viktigste er kvalitet, effektiv ressursbruk og gode tilbud til innbyggerne.

Kommunens innkjøp og anskaffelsesprosesser skal også bidra til innovasjon, bærekraft og utvikling. Samtidig må anskaffelsene organiseres slik at også mindre og lokale bedrifter får mulighet til å konkurrere.

Bergen Høyre vil sørge for at Bergen kommune jobber mer strategisk, koordinert og helhetlig med anskaffelsesfaget for å kunne levere bedre på behovene innbyggerne har.

Bergen Høyre vil:

- Åpne for at private og ideelle aktører kan levere kommunale tjenester når de kan tilby bedre kvalitet eller mer effektiv drift
- Forenkle kommunens anskaffelsesprosesser og gjøre det lettere for mindre og lokale bedrifter å delta i konkurranser
- Bruke funksjonsbaserte og teknologinøytrale krav som åpner for nye og innovative løsninger
- Stille tydelige krav til kvalitet og bærekraft
- Jobbe for at oppstartsbedrifter og mindre selskaper som utvikler de mest innovative løsningene kan bruke kommunen som testarena der det er hensiktsmessig og mulig innenfor handlingsrommet i anskaffelsesreglene
- Gjøre det enklere for små bedrifter å konkurrere om kommunale kontrakter, blant annet ved å unngå unødvendige krav som utelukker dem fra å konkurrere, og dele opp kontrakter der det er hensiktsmessig

Byutvikling- en by med rom til alle

Høyres fremtidsvisjon er et Bergen der alle har råd til en bolig tilpasset egne behov. Du skal selv ha frihet til å velge – hva enten det er en liten leilighet eller en romslig familiebolig med hage. Respekt for privat eiendomsrett er en bærebjelke. Folk skal kunne bruke egen eiendom som de vil – med mindre viktige natur- eller nabohensyn spiller inn.

Bybanen er ryggraden i kollektivnettet. Trenger du innfartsparkering eller buss for å reise kollektivt finnes tilbudet. Barn og unge kan sykle og gå trygt, og har gode skole- og fritidstilbud. Et godt veinett og tilrettelagte næringsområder sikrer næringsliv og arbeidsplasser. Sentrumsområdene yrer av handel, uteliv og kulturtilbud. Verdifull natur er vernet, og alle har gode rekreasjonsområder tilgjengelige.

I dag er det fortsatt for mange byråkratiske hinder for boligutbygging og næringsutvikling. Det er for dyrt å bygge. Næringsliv søker seg der rammebetingelsene er best – da må Bergen være best. I dag har heller ikke verdifull natur det vernet den bør ha.

Byrådet har siste årene regulert rekordmange boliger. Dette må fortsette. Skal vi huse fremtidens bergensere, og senke boligkostnader, må det bygges mer. Lange reguleringsprosesser gir dyrere boliger. Tid og penger på reguleringsprosessene må ned. Kommunens system for planbehandling må reformeres. Det viktigste bidraget er å sørge for tilstrekkelig med tomtearealer og raskest mulig plan- og byggeprosess. Kommunen må i større grad bli en aktør som befolkning og næringslivet har tillit til.

En by i vekst- alle som vil skal kunne bo i Bergen

Bergen skal vokse. Dette krever betydelig nybygging. I fremtidens Bergen må hovedtyngden av nye boliger og ny næring etableres i eller i nærheten av kollektivknutepunkt. Men selv om hovedtyngden skal være kollektivnært, ønsker Bergen Høyre likevel å ta i bruk alle byggesoner til bolig, og sikre levende bydeler og grender.

Bygg- og anleggsnæringen representerer arbeidsplasser og kompetanse som Bergen trenger for å utvikles. For byggenæringen er effektivitet og forutsigbarhet i kommunale plan- og byggesaksprosesser avgjørende. Når planprosesser drar ut i tid forringes lønnsomhet og muligheten til å skape de beste prosjektene.

Om vi skal klare å bygge flere boliger må vi fortette. Fortetting er viktig, men det må gjøres riktig. Bergen Høyre er opptatt av at nye prosjekter er stedstilpasset eksisterende nabolag, og at naboene tidlig involveres. Blokkbebyggelse bør trappes gradvis ned inn mot eksisterende småhusbebyggelse, så bokvalitet ivaretas for hele nabolaget.

Fortetting er også viktig for å ivareta klima og natur. Areal er en begrenset ressurs og skal brukes med varsomhet. Samtidig krever vekst at også nye områder i byggesonene brukes. Men bygging i områder med særskilte naturverdier skal unngås.

Bergen Høyre vil:

- Sørge for at Bergen fortsetter å være en ja-kommune for nye boligprosjekter.
- Fortsette med å holde rekordnivåer på regulering av boliger, med mål om 10.000 nye boenheter i bystyreperioden
- Bygde boliger må reflektere befolkningens behov, med både små og store leiligheter, eneboliger, tomannsboliger, rekkehus, studentboliger, tilrettelagte seniorboliger og tiltak for sosial boligbygging
- Legge til rette for at det settes av areal til nye boligfelt for småhusbebyggelse ved neste rullering av kommuneplanens arealdel (KPA)
- Tillate utnyttelsesgrad i KPA på inntil 60% BRA i øvrige byggesone. Øvrig byggesone er den ytterste av de fire byggesonene i kommuneplan-kartet. Småhustomter skal utnyttes mer effektivt, så fremt det ikke forringer naboenes sol- og utsiktsmuligheter. Dette vil åpne for generasjonsboliger og sekundær-enheter i småhusområder
- Reformere kommunens organisering av plansaker så utbyggerne sikres forutsigbarhet. Vanlig behandlingstid for reguleringsplaner bør være 3 år - en halvering fra dagens nivå
- Innføre løsning som fungerer som «én dør inn» i plan- og byggesaker, der én saksbehandler har ansvar for å koordinere på tvers av kommunale etater
- Gjennomgå kommunale krav, standarder og dokumentasjonskrav med sikte på forenkling
- Etablere et hurtigspor for planer som fullt ut er i samsvar med overordnet plan, og for utbygging av grå arealer der basisinfrastruktur allerede er etablert
- Gjøre det enklere med bruksendring fra næring til bolig, og fra fritidsbolig til bolig

- Gjøre ordinær byggesaksbehandling enklere ved at færre tiltak trenger reguleringsplan. Videreutvikle prosjekter for "Rett på byggesak"
- Sikre en kommuneplan som skaper forutsigbarhet og ved enklere og raskere saksbehandling, der innbyggernes rettsikkerhet ivaretas
- Jobbe mot at byggesaksgebyrene reduseres – gjennom effektivisering av plan- og byggesaksbehandling. Kunstig intelligens bør i større grad tas i bruk
- Utenfor sentrumsområdene og byfortettingssoner bør det normalt være én parkeringsplass per leilighet, så nabolagene ikke belastes med villparkering
- Være positive til midlertidig bruk av tomme tomter og areal til f.eks. studentboliger, kulturformål eller lignende
- Områdereguleringsplaner skal kun benyttes der prosessen kan gjennomføres raskt, så områdets utvikling ikke låses. Områdeplaner bør i alle tilfeller begrenses til grunnleggende infrastruktur
- Fortsette å jobbe for stedstilpasning av nye prosjekter, særlig i etablerte nabolag.
- Jobbe for lavest mulig konfliktnivå i planer der det skal fortettes. Det bør være pålagt med innspillsmøter mellom nabolag og utbygger i tidligfase av nye prosjekter
- Sikre bedre kvalitet i fortettingen gjennom å stille høyere krav til arkitektur og bruk av bærekraftige materialer
- Barn og unges involvering og interesser må ivaretas i planprosessene
- Sikre at boligområder har nødvendig sosial infrastruktur herunder tilbud til barn og unge
- Fortsette områdesatsingen for å bedre levekårene til alle i byen
- Legg til rette for boligtilbud for seniorer, og kombinasjonsbygg for seniorer og studenter
- At steinmasser fra vei-, bane- og tunnel-prosjekter i kommunen kan benyttes til miljømessig forsvarlig utfylling i sjø, slik at en unngår unødvendig massetransport og etablerer nye verdifulle tomtearealer

Infrastruktur som binder oss sammen

En stor og levende by med næringsliv, utdanningsinstitusjoner og nabolag må legge til rette for den mobiliteten folk trenger i hverdagen. Mange behov må dekkes - noen tar beina fatt, andre sykler, noen tar buss og andre kjører. Barnefamilier, studenter, eldre og unge voksne

har ulike mobilitetsbehov. Det må byutviklingen legge til rette for. Valgfriheten skal være reell.

Høyre står ved nullvekstmålet for personbiltrafikk, og ønsker ny byvekstavtale med staten fra 2029. Nullvekstmålets opprinnelige målsetting var å få ned klimautslipp. Frem mot 2035 vil rundt 90 av personbilparken være elektrisk, og klima er da ikke lenger den bærende begrunnelse for nullvekstmålet. Kapasitet i vegnettet og svevestøv forårsaket av biltrafikk, er imidlertid fortsatt reelle utfordringer. Nullvekstmålet må derfor praktiseres annerledes enn i dag. Der kapasitet i vegnett og svevestøv ikke er et problem, skal ikke nullvekstmålet være et utbyggingshinder.

Det må satses videre på både sykkel/gange, kollektiv, innfartsparkering og teknologiutvikling for å nå nullvekstmålet. Gang- og sykkelveger må være tilpasset reelt trafikkgrunnlag. Det er ikke nødvendig med store anlegg som stjeler mye areal der trafikkgrunnlaget er beskjedent.

Bybane og buss skal være ryggraden i transportsystemet, men de som trenger bilen for at hverdagen skal gå opp må få muligheten til å bruke den.

Store infrastrukturprosjekter som er viktige for Bergen, som forlenget Fløyfjelltunnel, Ringvei Øst, fergefri E39 og bybane er avhengig av statlig finansiering. Staten har ikke prioritert Vestlandet og Bergen. Vi krever vår region sin rettmessige andel av statlige samferdselsmidler.

Bybane-kompromisset Høyre har landet sammen med samarbeidspartiene er historisk. Det vil sikre bybane til Åsane og Laksevåg. Bybanen knytter folk og by sammen, og har gått fra å være gjenstand for konflikt til å bli en suksesshistorie. Bergen Høyre skal stå støtt i de avtalene og vedtakene som er fattet i bystyret.

Bergen Høyre vil:

- Sikre trygge skoleveier gjennom opptrapping av trafikksikkerhetsplan, ved økt vedlikehold av kommunale veier og gjennom samarbeid med partene i Miljøløftet
- Jobbe for snarlig oppstart av Ringvei Øst. Vetentunnelen (Nordhordlandstunnellen) skal prioriteres først, deretter Fjøsanger-Arna
- Jobbe for at det bygges ny vei E16 Bergen-Voss, kombinert med ny jernbanelinje (K5) for å sikre tryggere og raskere vei og bane
- Jobbe for at fergefri E39, herunder mellom Bergen og Stavanger, realiseres

- Jobbe for raskest mulig bygging av bybane til Åsane, med tunnel bak Bryggen, og forlengelse av Fløyfjelltunnelen som del av dette
- Jobbe for at allerede vedtatt bybane til Spelhaugen realiseres, og at forlengelse til Loddefjord utredes
- Jobbe videre med reguleringsplaner for bybane fra sentrum til Laksevåg bydel
- Jobbe for at Stortingets vedtak om Ringeriksbanen fra 1992 blir realisert, så reisetiden på Bergensbanen reduseres
- Jobbe for rask oppstart av Bergen byarena og det nye tilhørende parkeringsanlegget
- Arbeide for kombinert parkeringsanlegg og tilfluktsrom i Nygårdshøyden
- Jobbe for tilstrekkelig kapasitet for innfartsparkering ved kollektivknutepunkt, som et av flere virkemiddel for å redusere trafikken inn mot sentrum
- Se på løsninger for sambruk av parkeringsplasser, typisk gjennom samarbeid med kjøpesentre eller mobilitetshus
- Bompenger skal holdes på et nøkternt nivå og skal kun være et virkemiddel for å få finansiert viktige infrastrukturprosjekt
- Jobbe opp mot fylkeskommunen for å forlenge gyldig reisetid på billettene

Den blågrønne byen Bergen

Bergen skal være en blågrønn by der fjord, fjell og bydeler henger sammen.

En av vår tids største utfordringer er klima og miljø. Høyres klimapolitikk skal være kunnskapsbasert, realistisk og fremtidsrettet. Høyre vil sikre at Bergen er en by som tar vare på naturen samtidig som vi legger til rette for befolkningsvekst og næringsutvikling. Dette kan være en krevende balansegang. Et viktig prinsipp for Høyre er at areal ikke er en fornybar ressurs. Ofte kan bruk og tilrettelegging av grøntområder gi det beste vern. Men også natur som ikke brukes aktivt har en egenverdi, og naturområder med særskilt viktige naturtyper, flora og fauna, bør få et sterkere vern enn i dag. Ved å bruke naturen riktig, blir den til en u-utømmelig ressurskilde.

Høyre tar vare på naturen og livsgrunnlaget vårt

Naturen gir oss helse, rekreasjon og verdiskaping. Folk skal ha god tilgang til grønt- og rekreasjonsområder der de bor. Vi skal bruke naturen uten å redusere dens evne til å fornye

seg. Det er en grunnleggende verdi for vår politikk, at hver enkelt av oss har ansvar for å ta vare på naturen.

Klimapolitikken skal gi reelle utslippskutt og lavere energikostnader for både kommune, næringsliv og innbyggere. Samtidig må Bergen rustes for et våtere og varmere klima.

Bergen Høyre ønsker å stimulere til grønnere utbygging av byen vår, i samspill og i takt med behovet for flere boliger og nye næringsareal. Der en utbygger reetablerer grøntområder på tidligere grå arealer, eller restaurerer særskilte naturkvaliteter, vil dette vurderes positivt ved søknader om at arealer som har grønne formål i kommunale planer benyttes til utbygging. Slik kan behovet for å bygge på grønne områder veies opp, dersom nettoen er positiv for samfunnet og naturen.

Høyre vil redusere utslipp

Klimapolitikk må styre mot reduksjon av utslipp, men vi må også ruste oss for endringer i værmønstre. Klimarisiko knyttet til flom, havstigning, og ekstremnedbør må inngå i arealplanlegging og beredskapsplanlegging.

Både av hensyn til kapasiteten på vegene, og til forsvarlig luftkvalitet, er det viktig å få flere til å bruke kollektivtransport, gange og sykkel. Cruisetrafikken er en kilde til betydelige utslipp. Satsingene i Bergen Havn med landstrøm og utviklingen av havneavgifter basert på klimautslipp er viktige for å styrke hele Bergens-regionens klima- og miljøarbeid. Bergen Høyre ønsker realisering av BIRs prosjekt om karbonfangst i Rådalen, og at ulike teknologiløsninger vurderes.

Bergen Høyre vil:

- Etablere minst ett nytt grønt rekreasjonsområde i hver bydel
- Satse på sirkulærøkonomi for å nå våre klima- og miljømål. Dette innebærer at naturhensyn tas i reguleringssaker med vesentlige miljøkonsekvenser
- Det må legges bedre til rette for gjenbruk for private og næringsliv, samt reduksjon av matsvinn ved alle kommunale virksomheter
- Kommunen skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom å tilrettelegge for deling, gjenbruk og reparasjon av for eksempel klær, sport- og friluftsutstyr. Tilbud gjennom frivillige organisasjoner skal prioriteres

- Aktivt arbeide med klimatilpasning og beredskap når vi utvikler Bergen, for å forberede oss på et våtere, villere og varmere klima
- Videreføre klimaplan og klimabudsjett for Bergen med realistiske målsettinger
- Særskilt verdifull natur må kartlegges og vernes, og i større grad arealdisponeres som naturområde, ikke LNF (landbruk-natur-friluftsliv) i kommunplanens arealdel
- Kartlegge særlig sårbare naturområder og utarbeide egen plan for naturrestaurering
- Klima- og miljøavtrykk skal tillegges betydelig vekt i kommunale anskaffelser, herunder byggeprosjekter, men på en måte som er teknologinøytral
- Jobbe for at komunale bygg skal bli enda mer energismarte
- Bidra til mer grønn transport til lands og til vanns
- Sammen med Vestland fylkeskommune bidra til etablering av «Blå bybane» med lokale utslippsfrie hurtigbåter i bymiljøet
- Videreføre "Renere Havn" prosjektet i samarbeid med Miljødirektoratet
- Arbeide for å realisere et anlegg for karbonfangst i Rådalen
- Vurdere ny gebyrmodellen for avfall og fjerne kravet om minste antall tømminger, slik at det lønner seg å redusere restavfall, og gjøre kildesortering enklere for folk og virksomheter
- Videreføre tiltak vedtatt i "Gå- og sykkelstrategi", men at anleggene må dimensjoneres for faktisk trafikkbelastning og at unntak kan gjøres fra vegnormalene
- Videreutvikle prosjekter som Bergen havns landstrøm
- Sikre full fremdrift i planene for bybane til Åsane, og deretter til Spelhaugen og Laksevåg
- Sikre ny byvekstavtale med staten – der alle virkemidler for å nå nullvekstmålet tas i bruk, både kollektivtransport, gange/sykkel, innfartsparkering og teknologiutvikling
- **Dissens (Hartvig Munthe-Kaas):** Nytt punkt: Arbeide for at sørlige alternativ for ny forsyningslinje Samnanger- Øygarden (alternativ 6.1 og 6.2) utredes for å øke forsyningssikkerheten til Bergen
- Bidra til å sikre kollektiv- og sambruksfelt på 4-felts innfartsårer til Bergen, der dette ikke går ut over den totale utnyttelsen av veginfrastrukturen
- Sikre at utbygging av nye skogsbilveier gjøres etter gjeldende regler, og at brudd på regler følges opp

- Samarbeide med næringsliv og innbyggere for en renere bykjerne
- Fortsatt bidra til gjenbruk av byggematerialer gjennom ambulerende gjenbruksstasjoner
- Utrede mulighet for massedeponier ved alle større utbygginger i samarbeid med fylkeskommunen, Statens Vegvesen, Nye veier og entreprenører etter modell av Bærum ressursbank

Kultur, idrett og frivillighet

Kultur

Bergen skal være en levende, mangfoldig og raus kulturby. Kunst og kultur gir innbyggerne opplevelser, identitet og fellesskap, og gjør byen attraktiv for studenter, næringsliv og besøkende. Som en av Norges største kulturbyer har Bergen en viktig nasjonal og regional rolle innen musikk, teater, film, kunst og kreative fag. Denne posisjonen skal vi videreutvikle.

Bergen Høyre vil ha et fritt og mangfoldig kulturliv der kunstnere, kulturinstitusjoner og frivillige og private initiativ får gode rammevilkår. Kommunens oppgave er å legge til rette for kvalitet, skaperglede og deltakelse – ikke å styre kunsten. Vi vil redusere unødvendig byråkrati og åpne for mer samarbeid mellom offentlige, private og ideelle aktører.

Kultur er både en kilde til livskvalitet og en viktig del av Bergens verdiskaping. Et sterkt kulturliv skaper arbeidsplasser, tiltrekker seg kompetanse og styrker byens nasjonale og internasjonale posisjon. Vi vil utvikle Bergen som kulturby og som en attraktiv by for kreative næringer.

Bergen Høyre vil:

- Fortsette arbeidet med å få flere statlige midler til Bergen, slik at gapet til Oslo reduseres. Kulturinstitusjonene i Bergen har vært underfinansiert lenge nok
- Være en pådriver for at private og ideelle aktører skaper gode kulturarenaer sammen med kommunen
- Jobbe for at Bergen skal bli Europeisk Kulturhovedstad i 2036 og gjennom det styrke vår posisjon på den internasjonale kulturscenen

- Styrke bibliotekene våre i alle bydeler, særlig i områder med levekårsutfordringer. Vi er åpne for nye måter å organisere, bygge og lokalisere bibliotekene
- Styrke den profesjonelle kultur- og kunstproduksjon som skjer i Bergen. Både foran og bak scenen
- Fortsette støtten til Fyllingsdalen teater
- Øke støtten til Opera Bergen og til de øvrige operamiljøene i Bergen.

    Dissens (Lars Alsaker): Skrive om punkt: Øke støtten til Bergen Nasjonale Opera og Opera Bergen
- Forenkle søknadsprosesser og rapporteringskrav for kommunale finansieringsordninger gjennom å bruke den nasjonale tilskuddsportalen
- Legge til rette for at private eller ideelle organisasjoner kan leie eller kjøpe historiske bygg i kommunalt eie der det er hensiktsmessig for videre vern og vedlikehold
- Jobbe opp mot nasjonale myndigheter for økt statlig støtte til vedlikehold og restaurering av kulturminner og vernede bygg i Bergen, også bygg i privat eie
- Fortsette å legge til rette for buekorpsenes aktivitet, som bærere av byens kultur og identitet
- Fortsette å legge til rette for at studentkulturen skal få tilgang til kommunens tilskuddsordninger og tilgang til byrom og kommunale bygg
- Være en ja-kommune i møte med kulturprosjekter som trenger tjenester og støtte fra kommunen og ha en én-dør-inn-løsning som gjør det enklere for kulturaktørene å være i kontakt med kommunen
- Ta vare på de kulturhistoriske verdiene som byens kirker representerer
- Stimulere frivillige organisasjoner og aktører på amatørkulturfeltet som korps, kor, teater og musikk
- Styrke samarbeidet mellom kulturskolen, skolen, kulturfrivilligheten og det profesjonelle kulturlivet i Bergen

Kunst og talentutvikling

Bergen skal være en by der både etablerte kunstnere og nye talenter kan utvikle seg. Et profesjonelt kulturliv av høy kvalitet er viktig for byen, samtidig som frivillig kulturaktivitet gir flere mulighet til å delta og skape.

Bergen Høyre vil:

- Sørge for åpne prosesser knyttet til utsmykking av offentlige bygg, som sikrer høy kunstnerisk kvalitet og verdi
- Styrke Bergen som regional motor for kulturlivet i Vestland
- Sikre at staten og fylkeskommunen gir støtte til byens profesjonelle kunst- og kulturinstitusjoner i tråd med deres status og funksjon nasjonalt og internasjonalt
- Satse på nye og etablerte kunstnere ved å fortsette tildelingen av kunstnerstipend
- Gjøre Bergen mer attraktiv for nasjonale og internasjonale filmproduksjoner
- Sikre forutsigbar finansiering til f.eks. BIFF

Kulturarenaer - scener, øvingsrom og konsertsaler

Et mangfoldig kulturliv trenger gode lokaler for øving, produksjon, fremføring og sosialt fellesskap. Kommunale bygg og arealer skal utnyttes bedre, og kultur skal ivaretas i byutviklingen.

Bergen Høyre vil:

- Sikre tilgang til egnede kulturarenaer i alle bydeler, inkludert øvingsrom og konsertlokaler for kor, korps, band og ensembler
- La kulturaktører benytte kommunale bygg og uteområder når de ikke er i annen bruk, for eksempel skolebygg
- Sikre arealer til kultur, bibliotek og lokale møteplasser i plan- og utviklingsprosesser
- At kommunen medvirker til realisering av Bergen Byarena
- Være positiv til Wergeland kulturarena som kulturhus, enten bruken blir midlertidig eller permanent
- Legge til rette for midlertidig bruk av områder som transformeres til kulturformål
- Arbeide for helhetlig planlegging og statlig medfinansiering av Griegkvartalet
- Arbeide for at Statsbygg tar en mer aktiv rolle i utviklingen og vedlikeholdet av viktige kulturbygg i Bergen, blant annet Gamlehaugen, Bergenhus festning og Griegakademiet

Kultur i byrommet og kulturarven

Kultur skal være synlig og tilgjengelig i byens gater, torg og smau. Bergens historie og kulturarv er en viktig del av byens identitet og attraktivitet.

Bergen Høyre vil:

- Sette opp veiviserskilt til severdigheter i byen slik at kultur og kulturhistorie blir en naturlig del av bybildet
- Lage egne prosjekt for grafitti- og gatekunst i samarbeid med Statens vegvesen og eiendomsavdelingene i Bergen kommune og Vestland fylkeskommune
- Sikre videreutvikling av kystkultursenteret i Sandviken og stimulere til at dette får større internasjonal anerkjennelse gjennom å bli en kandidat for verdensarvlisten

Idrettsbyen

Idrett er langt mer enn aktivitet på banen, i hallen eller i løypen. Den skaper glede, mestring og tilhørighet, fremmer folkehelsen og bygger fellesskap på tvers av alder, bakgrunn og kultur.

Gjennom trygge miljøer, gode rollemodeller og engasjerte voksne bidrar idrettslagene til inkludering, og forebygger utenforskap, mobbing, rusproblemer og ungdomskriminalitet. Samtidig er økende fysisk inaktivitet blant barn og unge en utfordring for folkehelsen. Idretten kan bidra til at flere kommer i aktivitet og får bedre fysisk og psykisk helse.

Bergen trenger gode tilbud både for organisert og egenorganisert aktivitet. Tradisjonelle idretter må ha gode vilkår, samtidig som nye aktivitetsformer som skateboard, parkour, dans, streetbasket og e-sport får plass. Gode fellesanlegg kan legge til rette for sambruk og skape møteplasser for flere.

For å utvikle idretten trenger vi gode anlegg, sterke frivillige miljøer og lave økonomiske barrierer for deltakelse. Bergen Høyre vil være en aktiv støttespiller for idretten og samarbeide tett med Idrettsrådet i Bergen. Målet er at alle barn og unge skal ha mulighet til å delta i et trygt og inkluderende idrettsfellesskap, uavhengig av familiens økonomi og bakgrunn.

Samarbeid, skole og deltakelse

Bergen Høyre vil:

- Sikre at alle barn og unge har mulighet til å delta i minst én fritidsaktivitet, og fjerne økonomiske barrierer for deltakelse, blant annet ved å videreutvikle aktivitetskortet og lignende ordninger i samarbeid med Idrettsrådet i Bergen
- Gi særskilt prosjektstøtte til idrettslag som tilbyr aktiviteter for barn og unge i områder med levekårsutfordringer
- Legge til rette for at flere unge fortsetter med idrett gjennom ungdomsårene
- Videreføre og videreutvikle utlånssentraler for aktivitets- og friluftsutstyr
- Styrke samarbeidet mellom skolen og idretten, blant annet gjennom støtteordninger som LIM-prosjektet (Lekser, Idrett og Mat)
- Utrede samarbeid med idretten for å gi elever mer fysisk aktivitet i skoletiden
- Styrke svømmeopplæringen slik at alle barn lærer å svømme tidlig, blant annet gjennom støtte til idrettslag og tilstrekkelig kapasitet i svømmeanleggene
- Legge til rette for at idretten og private aktører kan bidra til å løse samfunnsutfordringer gjennom aktivitet og inkluderende fellesskap

Gode rammevilkår for idretten og frivilligheten

Bergen Høyre vil:

- Videreføre gratis bruk av kommunale idrettsanlegg for den organiserte idretten.
- Videreføre og styrke driftsstøtten til klubbeide anlegg
- Forenkle kommunale prosesser og fjerne unødvendige gebyrer for idretten og frivilligheten. Det bør innføres unntak for byggesaksgebyr der frivillige gjennomfører prosjekter til nytte for allmennheten

Anleggsutvikling og arealer

Bergen Høyre vil:

- Arbeide for å realisere idrettens prioriterte anlegg i samarbeid med Idrettsrådet i Bergen
- Prioritere funksjonelle og økonomisk realiserbare anlegg. Anleggene skal også legge til rette for sosiale møteplasser, trygge klubbmiljøer og e-sport

- Sikre at både store og små idretter får gode anlegg, og legge til rette for egenorganisert aktivitet gjennom idrettsanlegg, aktivitetsparker, turområder og Fysak-sentre
- Sikre tilstrekkelige arealer til idrett i byutviklingen og legge til rette for sambruk og samarbeid mellom ulike aktører
- Utrede gjenbruk av ledige næringslokaler til idrettsformål
- Samarbeide med næringslivet, boligbyggelag og andre aktører om utvikling av idrettsanlegg og aktivitetsparker
- Redusere tiden det tar å regulere nye idrettsanlegg, og videreføre kommunal finansiering av tiltak som følger av kommunens rekkefølgekrav til privatfinansierte idrettsanlegg
- Arbeide for økte statlige bevilgninger til idrett og idrettsanlegg
- Arbeide for et nytt og økonomisk realiserbart idrettsanlegg i Laksevåg, inkludert svømmebasseng
- Legge til rette for minst én rimelig innendørs isflate for flere aktiviteter, inspirert av Norges Ishockeyforbunds Isbjørnhall-konsept
- Bidra til videre fremdrift i utbyggingen av Nye Slåtthaug Arena
- Arbeide for egnede anlegg for kampsportene i Bergen
- Utrede videre utvikling og utbygging av skianlegget på Totland
- Sikre realiseringen av Bergen Byarena
- Arbeide for et Fysak-tilbud i Ytrebygda, gjerne i kombinasjon med ny ungdomsskole på Søreide. Fysak skal være et lavterskeltilbud og en sosial møteplass for ungdom

Frivillighet

Bergen Høyre vil:

- Sikre at midler til frivilligheten i størst mulig grad går til konkrete og lokalt forankrede tilbud
- Støtte opp om frivillige organisasjoner som er med å løse viktige samfunnsoppgaver innen inkludering, helse og omsorg
- Åpne for at gravferdsbyråer og tros- og livssynssamfunnene kan benytte kulturhusene til seremonier

- Lage en én-dør-inn løsning for frivillige organisasjoner i Bergen når de trenger tjenester fra kommunen
- Utvikle en kommunal frivillighetsstrategi som favner alle deler av frivilligheten og setter denne inn i rammen av offentlige tjenester, samfunnsberedskap og folkehelse
- Unngå at kommunale tilbud og tiltak konkurrerer med frivillige lag og foreninger
- Støtte opp om frivillige dugnadsgrupper i hele kommunen slik at naturområder blir tilgjengelig for byens innbyggere på en trygg og bærekraftig måte
- Jobbe for å prioritere frivillighetskoordinatorer i eldreomsorgen

Samfunnssikkerhet og totalberedskap

Bergen skal være en trygg by å bo, jobbe og vokse opp i. Innbyggerne skal kunne stole på at kommunen er forberedt når kriser oppstår, at viktige tjenester fungerer, og at hjelpen kommer når den trengs.

Med Sjøforsvarets hovedbase på Haakonsvern, en av landets viktigste havner og kritisk infrastruktur har Bergen en sentral rolle i Norges forsvar og beredskap. Det krever tett samarbeid mellom Forsvaret, Bergen kommune, Vestland fylkeskommune, Statsforvalteren og næringslivet.

Beredskap handler om forberedelse for å håndtere uønskede hendelser. En endret geopolitisk situasjon med blant annet krig i Europa og press på våre etablerte verdier medfører behov for nytenking og konkrete tiltak. Det betyr at sikkerhet og beredskap må få større oppmerksomhet i beskyttelsen av vårt land og våre innbyggere. Ansvaret for militær beredskap er statlig mens kommunen har ansvar for samfunnssikkerhet, beredskap og forebyggende arealplanlegging.

For å håndtere økt ekstremvær må en kommune dekke grunnleggende behov innen forebyggende arealplanlegging, robust infrastruktur, operativ beredskap og økonomisk kapasitet. Dette innebærer å gå fra å bare rydde opp etter skader til å bygge et samfunn som tåler fremtidens klima.

Beredskap er viktig, men det gjelder vel så mye hvilke verdier og hvilket mot som kan fremkalles i oss alle. Da er det viktig at hver og en tar ansvar og har mulighet til å ta vare på

seg selv i henhold til nasjonale beredskapsråd, men også at kommunen er der og stiller opp for dem som trenger det.

Også innenfor rikets grenser er hverdagen blitt mer utrygg. Kriminaliteten, særlig blant unge, har økt de senere årene. Kriminelle gjenger rekrutterer barn under kriminell lavalder. Politidistriktet Vest, som Bergen er del av, har lavest politidekning i hele landet. Politiet må få tilstrekkelige ressurser og god nok bemanning. Dagens situasjon holder ikke for Bergen.

Beredskap for et trusselbilde i stadig endring

Hverdagsberedskap er summen av alle valg vi som bor i Bergen tar, og hva kommunen legger til rette for. De nasjonale rådene for beredskap er et selvstendig ansvar for den enkelte, og bidrar med å avlaste kommunen dersom krisen skulle oppstå.

Bergen Høyre vil gjøre Bergen til en av Norges best forberedte kommuner. Vi skal styrke den lokale beredskapen, mobilisere næringslivet og sikre at Bergen er rustet til å møte både små og store kriser.

Sjøforsvarets hovedbase på Haakonsvern krever godt samarbeid mellom militæret, Bergen Kommune, Vestland fylkeskommune og statsforvalteren. Moderne krigføring innebærer hybride angrep mot drikkevann, energiforsyning, digitale systemer, transport og helsetjenester.

Bergen Høyre vil:

- Samarbeide med nasjonale myndigheter for å bedre beredskapen innen cybersikkerhet
- Opprette eller oppjustere beredskapslagre innen matforsyning og energi.
- Sikre flere tilfluktsrom og dekningsrom, og kartlegge tunneler, parkeringsanlegg og andre bygg som kan tas i bruk
- Fortsette å arbeide jevnlig med å oppdatere kommunens beredskapsplaner i tråd med trusselbildet
- Gjennomføre beredskapskampanjer for å opplyse innbyggerne om hverdagsberedskap, også i samarbeid med skolen
- Jobbe mot nasjonale myndigheter for etablering av luftvern ved Haakonsvern og andre sentrale installasjoner

- Sørge for at kommunens kommunikasjonskanaler er effektive og velfungerende i tilfelle krise
- Videreutvikle og eventuelt øke antall informasjonspunkter i bydelene ved bortfall av kommunikasjon
- Jobbe for å etablere beredskapsklynge i Bergen i samarbeid med næringslivet
- Ta høyde for økt risiko for ekstremnedbør, overvann, flom, skred, stormflo og hete i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyser, arealplanlegging og beredskapsplaner.
- Styrke forebygging og håndtering av overvann og flom gjennom vedlikehold og oppgradering av kommunale avløps- og overvannssystemer, åpne flomveier og naturbaserte løsninger der det er hensiktsmessig
- Samarbeide med og påvirke statlige, fylkeskommunale og private infrastruktureiere for å redusere sårbarhet i strømforsyning, elektronisk kommunikasjon, veier, jernbane og annen kritisk infrastruktur

Trygghet for alle

Bergen skal være en trygg by å leve og ferdes i. Vi påvirkes likevel av nasjonale og internasjonale kriminelle nettverk. Barn og unge rekrutteres til kriminelle miljø – noen for penger og status, for andre kan det handle om anerkjennelse og tilhørighet. Det viktigste vi kan gjøre for å holde unge utenom kriminell aktivitet er gjennom forebygging helt ned på grunnskolenivå.

Bergen har lavest politidekning blant de større byene i Norge. Bergen trenger flere politifolk, mer synlig politi og et politi som har ressurser til å forebygge og bekjempe kriminalitet. I tillegg er det behov for politihelikopter med lokal base i Vest og ikke minst nytt politihus.

Bergen Høyre vil:

- Sikre at skolen og nærmiljøet har et tett samarbeid med politiet for å forebygge og bekjempe ungdomskriminalitet
- Jobbe opp mot nasjonale myndigheter for å sikre bedre politidekning i Bergen og strategisk tilstedeværelse i hele Bergen
- Videreføre 'Forberedt' som er en modell for felles innsats og samhandling for barn i grunnskolealder som viser tegn til bekymringsfull utvikling
- Videreføre U15-tiltaket hvor både ungdom og foresatte får tett oppfølging

- Fortsette med den nasjonale SLT-modellen (Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak) som er rettet mot barn og unge under 18 år
- Etablere mentorordning for unge i faresonen
- Bekjempe radikalisering og ekstremisme gjennom tidlig innsats og samarbeid med politiet og relevante fagmiljøer
- Sikre at det finnes tilstrekkelig døgnåpne og lavterskel mottak og hjelpetilbud for kvinner (og andre) som er utsatt for seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner.
- Bidra med tilskudd til frivillige bruker- og interesseorganisasjon (ikke et kommunalt akuttmottak) i Bergen som jobber for og av partnervoldsutsatte kvinner, deres barn og pårørende